

НАЙМЕНУВАННЯ БАЗ ВІДПОЧИНКУ ХЕРСОНЩИНИ

О. І. Савчук, студентка групи 08-311 Херсонського державного університету, III курс, спеціальність «Філологія (українська мова та література)».

Науковий керівник: С. А. Мартос, доцент кафедри української мови, кандидат філологічних наук.

Статтю присвячено структурно-семантичному аналізу найменувань баз відпочинку Херсонської області. Розглянуто різні погляди лінгвістів на ергоніми, виділено й схарактеризовано однокомпонентні, двокомпонентні та багатоконпонентні ергоніми туристичної сфери Херсонщини.

Ключові слова: ергонім; туристична сфера; структурно-семантичні групи.

Актуальність та доцільність дослідження. Останнім часом з'явилося багато праць про ергоніми, проте цей пласт лексики української мови ще найменш вивчений. Херсонщина багата на різноманітні туристичні заклади, фірми, установи, які виокремлюються через надання їм власної назви, що викликає інтерес дослідників до мотиваційних класифікацій онімів та створення класифікації ергонімів. Не були предметом дослідження й назви баз відпочинку Херсонщини, зокрема не з'ясовані їхні структурно-семантичні особливості, що й зумовлює актуальність та новизну нашої статті. Матеріал розширить джерельну базу досліджень для об'єктивної наукової кваліфікації ергонімних утворень.

Мета дослідження – з'ясувати структурно-семантичні особливості ергонімів туристичної сфери Херсонщини (на прикладі назв баз відпочинку).

Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

- 1) виокремити серед ергонімів туристичної сфери Херсонщини найменування баз відпочинку;
- 2) виділити однокомпонентні, двокомпонентні та багатоконпонентні ергоніми;
- 3) проаналізувати структурно-семантичні групи назв баз відпочинку Херсонської області.

Аналіз останніх публікацій. Терміном ергонім послуговувались Ф. Алістанова, А. Беспалова, З. Бузинова, М. Голомидова, С. Земскова,

Г. Зимовець, О. Мікіна, Н. Подольська, Т. Романова, О. Суперанська, М. Шестакова, М. Шимкевич та ін. Але деякі дослідники пропонують й інші терміни для позначення цієї групи слів. Наприклад, О. Белей та Т. Ніколаєва вживають термін фірмонім, Д. Яловець-Коновалова – назва комерційного підприємства, Р. Козлов, Ю. Вайрах – ергоурбонім тощо. Класичне визначення запропоновано Н. Подольською: «Ергонім – розряд оніма. Власна назва ділового об'єднання людей, зокрема спілки, організації, установи, корпорації, підприємства, закладу, гуртка» [4, с. 151].

Виклад основного матеріалу дослідження. Матеріалом дослідження слугували близько 150 назв баз відпочинку Херсонської області. Ці найменування представлені однокомпонентними, двокомпонентними та багатокомпонентними (описовими) конструкціями. Зібраний матеріал дозволив виділити кілька структурно-семантичних груп.

Найбільшою за кількістю найменувань є група *однокомпонентних* ергонімів, які виражені непохідними та похідними словами, серед них виділяємо:

1) ергоніми, утворені шляхом трансонімізації антропонімів – «Вікторія», «Роксолана», «Софія», «Ярославна», «Чорномор», «Лілія» (переважають тут жіночі імена). Ці назви не дають уявлення про специфіку закладу, тому їх можна віднести до групи номінацій, які не мають реальної мотивації;

2) ергоніми, утворені від топонімів: а) гідроніми (назви водних об'єктів) – «Азов», «Затока», «Десна», «Дністер», «Конка», «Дніпро», «Збруч»; б) ойконіми (назви населених місць) – «Генгірка», «Запоріжжя», «Каховка», «Щасливцеве», «Гродно»; в) хороніми (назви областей, районів) – «Південний», «Тернопільська», «Таврія», «Галичина»;

3) туристичний простір Херсонщини містить значну кількість ергонімів, які утворені від назв рослин та тварин — «Берізка», «Дельфін», «Камелія», «Колос», «Корал», «Сокіл», «Топольок», «Чайка». Звичайно, такі назви належать до лексики символічного характеру, але, на думку О. Белей,

номінатори найчастіше послуговуються екзотичними назвами, а мотиваційною ознакою для них часто стають суб'єктивні, суто індивідуальні асоціації [1, с. 52]. Ю. Деремєнда вважає, що такі ергоніми «містять позитивні конотації естетичної краси, неординарності, унікальності, <...> створюють позитивний асоціативний фон, відповідно приваблюють» [2, с. 23];

4) значна частина назв – власні найменування колективів, зайнятих у сфері виробництва та сервісу (колективоніми за М. Торчинським) – «Будівельник», «Геолог», «Зв'язківець», «Меліоратор», «Монтажник», «Науковець», «Нафтохімік», «Текстильник», а також підприємств – «Укргідромех», «Херсонгаз»;

5) окрему групу становлять абстрактні іменники – «Мрія», «Прогрес», «Енергія», «Здоров'я», «Дружба», «Затишок», що викликають приємні асоціації у споживача;

б) порівняно незначну групу ергонімів становлять аббревіатурні утворення ініціального та словесно-складового типів – «Амоніт-тур», «СВФ», «А.Р.К.», «В.Т.О.Р.А.», «Еко-здрав»;

Двокомпонентні назви баз відпочинку представлено словосполуками прикметника з іменником, серед яких виділяються колірні прикметники: «Червоні вітрила», «Золотий берег», «Золота нива», «Золоті піски». Отже, до основної функції прикметника (вираження ознаки) номінатори додають функцію оцінки, наголошуючи на якості послуг. А також використано інші атрибутивні словосполучення: «Морська хвиля», «Таврійські зорі», «Райський куточок», «Білий лебідь», «Азовський кош».

Як відомо, *багатокомпонентні* назви передають ускладнену ознаку явища чи поняття, на що вказують їхні додаткові характеристики. Серед досліджуваних ергонімів вони є нечастотними: «Генічеський міський пляж», «Кримський шлях-сервіс», «Скадовський оздоровчий комплекс».

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Ергонімікон туристичної сфери Херсонщини надзвичайно різноманітний.

Серед найменувань баз відпочинку переважають однокомпонентні ергоніми топонімічного та антропонімічного походження. Оскільки ергонімікон перебуває у стані постійного оновлення, то потребує подальшого комплексного дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Белей О. О. Сучасна українська ергонімія : власні назви підприємств Закарпаття / О. О. Белей. – Ужгород : [б. в.], 1999. – 112 с.
2. Деремнда Ю. М. Назви з рослинного і тваринного світу як етимони ергонімів / Ю. М. Деремнда // Записки з ономастики : зб. наук. праць. – Одеса : Астропринт, 2012. – С. 22–30.
3. Електронний архів ХОДА [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <https://khoda.gov.ua/turistichni-ta-kurortni-zakladi>
4. Подольская Н. В. Словарь русской ономастической терминологии / Н. В. Подольская. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Наука, 1988. – 198 с.